

Exasperarea poetului se naște din conștientizarea ninsorii continue, a iernii totale, „cumplite”. Enumerația primului vers al secvenței următoare realizează, acumulând imagini artistice vizuale, sugestia intensității albului : „Ziua ninge, noaptea ninge, dimineața ninge iară!”. Mijloacele expresive sunt de natură morfologică – adverbul iterativ „iar” – și de natură sintactică – repetiția verbului „ninge”. Versurile „Tot e alb, pe câmp, pe dealuri, împrejur, în depărtare/Și pe-ntinderea pustie, fără urme, fără drum/Se văd satele pierdute sub clăbuci albi de fum” transfigurează ideea iernii atotstăpânitoare. Poetul pictează în cuvinte, în imagini artistice : sentimente și imagini – imagini și limbă literară impresionează cititorul. Calmul și buna dispoziție sunt sugerate de imaginea artistică a soarelui, care, personificat, „dezmiardă” oceanul de ninsoare, și a saniei trecând „ușoară peste văi”. În ultima secvență a poeziei senzația de iarnă „cumplită”, starea de încordare a poetului se risipesc :

„Dar ninsoarea încetează, norii fug, doritul soare
Strălucește și dezmiardă oceanul de ninsoare
Iat-o sanie ușoară care trece peste văi
Din văzduh voios răsună clinchete de zurgălăi”.

Compozițional, opera literară *Iarna* se structurează în două părți disproporționate, prima descriind un tablou static, trăiri ce țin de neliniște, angoasă, cea de-a doua, alcătuită din ultimele două versuri ale strofei a patra, din imagini dinamice sugerând optimismul, veselia, buna dispoziție.

Tehnica poetică a descrierii tabloului de natură impresionează : este tehnica descrierii în versuri. Cititorul este frapat de imaginea artistică de ansamblu, de elementele componente ale acestei imagini de ansamblu și, în final, de trăirile eului liric. Sunt elemente care susțin afirmația că *Iarna* de Vasile Alecsandri este un pastel.

Imaginea artistică de ansamblu, „cumplita iarnă”, evidențiază sentimentul angoasei în fața unei ierni ieșite din comun, știut fiind că Alecsandri este un poet solar.

Elementele componente – fulgii, soarele, ploii, întinderea, satele – sunt prezentate pe rând, prin intermediul imaginilor artistice, procedeu caracteristic descrierilor lirice.

Sugestia baletului fantastic, ireal, al fulgilor de nea este transfigurată în imaginea artistică „fulgii zbor, plutesc în aer”, poetul conferind verbelor la prezent o extraordinară forță de evocare. Lor li se adaugă comparația-metaforă „ca un roi de fluturi albi”, cumlând sugestia puzderiei fulgilor cu cea a culorii. Imaginea artistică inedită, „răspândind fiori de gheață”, personificarea „pe ai țării umeri dalbi”, hiperbolele „lungi troiene călătoare”, „oceanul de ninsoare”, comparația personificatoare „ca fantasme albe” poartă cititorul pe un tărâm de basm. Imaginea artistică a soarelui („doritul soare”, „rotund și palid”) care, personificat, „dezmiardă oceanul de ninsoare”, lumina lui difuză (evocată în imaginea artistică „se prevede printre nori”) sunt menite să favorizeze meditația asupra timpului care curge ireversibil. Sugestia este amplificată prin intermediul comparațiilor și al epitetelor „ca un vis de tinerețe printre anii trecători”, ploii „ca fantasme albe”, întinderea „fără urme, fără drum”, satele „pierdute sub clăbuci albi de fum”.

Preponderența staticului, a vizualului conferă operei literare *Iarna* de Vasile Alecsandri caracterul de operă lirică.

Există în operă o multitudine de elemente specifice. Descrierea se îmbină cu meditația. Imaginile vizuale sunt monocromatice, singurele tonalități ale peisajului fiind albul, ca-n fantasticele picturi ale lui Ion Andreescu, *Iarna în pădure* și *Iarna la Barbizon*, și argintiul sugerând reflexele metalice ale zăpezii, sugestie augmentată de substantivul căruia

i se adaugă epitetul. Sunetul e parcă „pictat”, îmbogățit cu alte valențe inedite. Perspectiva descrierii tabloului e „din interior”. Cadrele evocate sunt infinite. Eul liric proiectează, asemenea eului liric eminescian, propriile trăiri asupra naturii (vezi personificările din ultima strofă). Alături de acestea, organizarea descrierii, antiteza static-dinamic constituie tot atâtea considerente pentru care opera literară *Iarna* de Vasile Alecsandri este un pastel.

Forma poetică este caracterizată de ritm trohaic, măsură de 15-16 silabe, rimă pereche, dar și imperfectă.

Așadar, pentru că prezintă caracteristicile unei opere lirice, pentru că eul liric coincide cu eul poetic exprimă direct trăiri, sentimente, reflecții, într-o formă caracterizată de ritm, pentru că descrie un tablou de natură în imagini apropiate de cele din pictură, *Iarna* de Vasile Alecsandri este, fără îndoială, un pastel.

Imnul

Deșteaptă-te, române! de Andrei Mureșanu – imn

Pasul I : vezi caseta 4 – *Reperete de care ținem seama în alcătuirea compunerii de argumentare a genului literar.*

Pasul al II-lea : actualizarea definiției.

	POEZIE LIRICĂ închinată	
	IMNUL	
unui SENTIMENT NOBIL	unei PERSONALITĂȚI	unei IDEI MĂREȚE

Pasul al III-lea : caracteristicile elementelor definiției.

Pasul al IV-lea : structurarea planului compunerii de argumentare.

Introducere :

- definiția : poezie lirică închinată unei personalități, unei idei mărețe, unui sentiment nobil.

Cuprins :

- argumentarea caracteristicilor :
- „vocea” lirică ; eul liric, ipostaza, viziunea, reflecțiile, sentimentele ;
- structura, compoziția, elementele predominante ;
- elementele specifice care particularizează creația lirică ;
- viziunea : eul liric exprimă *direct* sentimente de venerare pentru poporul român ;
- mărcile eului liric :
 - persoana I a verbului și a pronumelui ;
 - persoana a II-a verbului și a pronumelui ;
 - vocativul adresării directe ;
- structura : versuri ;

- compoziția : 11 strofe :
 - structura strofică : clasicul catren ;
 - rima : încrucișată, rimează aceeași parte de vorbire („dușmani”-„tirani”), dar și părți de vorbire diferite („tine”-„stâne” ; „niciodată”-„furată”) ;
 - ritmul : iambic.

Element predominant : tonul imnic.

Elemente specifice : „cântec de biruință”, pătruns de patriotism, de dragoste și devotament față de patrie și popor, care cheamă la ieșirea din starea de inerție, la luptă.

Încheiere :

Se concluzionează : deoarece prezintă caracteristicile argumentate (se enumeră caracteristicile), *Deșteaptă-te, române!* este un imn.

Pasul al V-lea : redactarea compunerii.

Opera literară *Deșteaptă-te, române!* de Andrei Mureșanu este un imn.

Innul este o specie a genului liric închinată unei personalități, unei idei mărețe, unui sentiment nobil. Afirmția că opera de care ne ocupăm este o specie lirică se susține prin regăsirea în această operă literară a caracteristicilor operei lirice : eul liric, reflecții, sentimente, trăiri, stare poetică, ton, formă.

Eul liric, identificat cu eul poetic, exprimă direct sentimente de adâncă prețuire pentru poporul căruia îi realizează un portret impresionant. Mărcile eului liric prezent în întregul text poetic sunt verbele și pronumele la persoana a II-a – „deșteaptă-te”, „croiește-ți”, „înaltă”, „cată”, „priviți”, „uniți-vă” –, dar și la persoana I plural, un plural al incluziunii care integrează poetul poporului căruia i se adresează – „jurăm”, „să fim”, „vom da”, „să trecem”, „murim”, „să fim” –, așa cum o sugerează și pronumele personal „noi”, prezent în textul poetic. Lor li se alătură vocativul adresării directe – „române”, „români”, „preoți”.

Poetul reflectează la destinul dramatic prin veacuri al poporului român.

Opera literară *Deșteaptă-te, române!* de Andrei Mureșanu este o creație lirică închinată unei idei mărețe : idealul redeșteptării naționale, al recăpătării demnității naționale, al unirii, al libertății sfinte. Portretul spiritual al poporului realizat de poet relevă trăsături fundamentale ale acestuia : capacitatea de mobilizare la luptă, mândria originii, bărbăția, eroismul, patriotismul, unitatea neamului, capacitatea de sacrificiu de care poporul exploatat a dat dovadă de-a lungul istoriei, spiritul național, unitatea, demnitatea.

Sentimentele, trăirile poetului transfigurate în opera literară sunt nobile și recomandă opera spre a fi considerată imn. Scrisă după adunarea de pe Câmpia Libertății, poezia a devenit, în tabăra lui Avram Iancu, o adevărată *Marseillaise*, iar pentru revoluționarii de la 1848, imnul revoluției. Ne putem imagina entuziasmul, trăirea înalt patriotică a evenimentelor respective intrate în istorie.

În momentul conceperii versurilor, Mureșanu urca pe Tâmpa „împins de o forță necunoscută spre țăriile cerești”. Medita la „trecutul oropsit” al poporului. Asemenea lui Moise, era animat de dorința „să compună și el pentru români legi de reinnoire, redeșteptare națională și, asemenea unui tribun, să cheme la o nouă viață”.

Tonul imnic, înălțător al versurilor face din *Deșteaptă-te, române!* de Andrei Mureșanu un cântec de biruință. Versurile cărora poetul le insuflă un puternic patriotism degajă dragostea și devotamentul față de patrie și popor. Ele sunt pe buzele tuturor românilor, fiind transmise prin viu grai, asemenea creațiilor folclorice.

Repetițiile de ordin ritmic (predominanța iambului), repetițiile sintactice („Acum ori niciodată”), echivalențele semantice (centrarea catrenelor pe îndemnul la redeșteptare națională) sunt argumente imbatabile că opera literară *Deșteaptă-te, române!* de Andrei Mureșanu este, incontestabil, un imn.

Creație lirică închinată poporului român, idealului său de deșteptare națională, sentimentului patriotic, izvodită dintr-o stare lirică revoluționară, înălțătoare, opera literară *Deșteaptă-te, române!* de Andrei Mureșanu este, din punctul de vedere al speciei literare, un imn. A devenit, după Revoluția din decembrie 1989, imnul nostru național, fiind interpretat cu ocazia marilor sărbători naționale, a vizitelor oficiale, a victoriilor noastre.

Oda

Patria română de George Coșbuc – odă

Pasul I: vezi caseta 4 – *Reperele de care ținem seama în alcătuirea compunerii de argumentare a genului literar.*

Pasul al II-lea: actualizarea definiției.

Pasul al III-lea: argumentarea caracteristicilor; menționarea:

- elementelor predominante;
- elementelor specifice care particularizează creația.

Pasul al IV-lea: structurarea planului compunerii:

Introducere:

- definiția odei.

Cuprins:

- argumentarea caracteristicilor;
- vocea lirică; eul liric, ipostaza, viziunea, reflecțiile, sentimentele;
- structura, compoziția;
- specia: poezia lirică prin care se exprimă sentimentul de admirație, de preamărire pentru o persoană, o idee sau un eveniment, oda cunoaște o varietate surprinzătoare;
- prozodia:
 - structura strofică: strofe ample, de unsprezece versuri;
 - rima inedită (vezi strofa a doua: ab cc dd, ee d f d);
 - ritmul: iambic;
 - elemente predominante;
 - elemente specifice, particulare.

Încheiere:

Se concluzionează: deoarece prezintă caracteristicile argumentate (se enumeră), X este o odă.

Pasul al V-lea: redactarea compunerii.

Opera literară *Patria română* de George Coșbuc este, din punct de vedere al speciei literare, o odă. Oda este poezia lirică prin care se exprimă sentimentul de admirație, de preamărire pentru o persoană, pentru o idee sau un eveniment.

Structurăm argumentarea în funcție de trei grupe de argumente: cele referitoare la eul liric – viziunea directă, reflecții, trăiri, sentimente, ton, stare de spirit –, considerentele

privind conținutul de idei înălțătoare, oda preamărind trăsăturile spirituale ale poporului, și argumentele referitoare la forma operei caracterizată de ritm.

O primă serie de argumente vizate susțin caracterul de poezie lirică al operei literare *Patria română* de George Coșbuc. Pentru ca o operă să fie lirică trebuie să ilustreze prin ea însăși caracteristicile următoare: eu liric, reflecții, trăiri, sentimente, ton, stare de spirit, viziune directă, structură în versuri, compoziție în părți, elemente prozodice care să organizeze forma poeziei.

Identificăm eu liric în ipostaza unui eu poetic integrat în poporul al cărui portret spiritual îl preamărește. Eu liric este prezent în mărci lexico-gramaticale. Persoana I plural a pronumelui personal (forma accentuată „noi” apare de două ori, forma neaccentuată „ne” este prezentă de opt ori), persoana a II-a singular a pronumelui personal „te” (apare o singură dată), pronumele nehotărât „toți” se repetă, asemenea pronumelui personal „noi” de două ori. Sugestia repetițiilor este a integrării eului liric în entitatea pe care o venerază. Neamul este venerat pentru unitatea sa.

Din versuri intuim starea de meditație: eu poetic reflectează la destinul prin veacuri al poporului. Admirația, venerația, prețuirea, sentimentul mândriei, al apartenenței la poporul ale cărui calități le preamărește, al credinței și al puterii de sacrificiu pentru idealurile eterne – libertatea, independența – sunt trăiri exprimate în opera literară *Patria română* de George Coșbuc. Starea de spirit a eului liric este exaltarea patriotică; tonul e grav, consonant conținutului.

A doua serie de argumente vizează conținutul operei literare. Poporul român este venerat, pentru calitatea excepțională de locuitor al unei patrii strămoșești, în care străbunii eroi „au vitejit”:

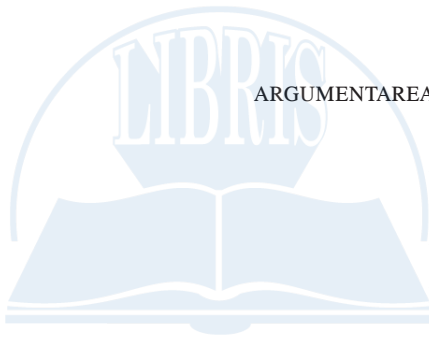
„Patria ne-au fost strămoșii
Cei ce te-au bătut pe tine,
Baiazide, la Rovine,
Și la Neajlov te făcură
Fără dinți, Sinane-n gură
Și punând dușmanii-n juguri
Ei au sfărâmat sub pluguri
Sângele Dumbrăvii Roșii”.

Imaginile artistice au o rară forță de evocare. În ipostaza de eroi, strămoșii „se înalță” parcă din pagină. Trecutul este monumental, eroic.

Contemporanii sunt venerați pentru spiritul fratern, pentru mândria de a fi unici, pentru sensibilitatea și iubirea sfântă de patrie:

„Patria ne e pământul
Celor ce suntem în viață
Cei ce ne iubim frățeste,
Ne dăm mâna românește;
Numai noi cu-aceiași nume,
Numai noi români pe lume,
Toți cu-aceiași soartă dată,
Suspînând cu toți o dată
Și-având toți o bucurie.
Asta-i patria română,
Și ea sfântă să ne fie!”.

„Nepoții” sunt îndemnați să păzească idealurile sfinte românilor – limba, legea, românismul – într-o comuniune cu patria hieratică și solemnă:

„Patria ne-o fi pământul
Unde ne-or trăi nepoții
Și-ntr-o mândră Românie,
De-o vrea cerul în vecie,
S-or lupta să ne păzească
Limba, legea românească
Și vor face tot mai mare
Tot ce românismul are.
Asta-i patria cea dragă
Și-i dăm patriei române
Inima și viața-ntreagă”.

Ultima serie de argumente o constituie argumentele referitoare la forma operei literare caracterizată de ritm poetic. Iambul este un element diferențiator al speciei literare argumentate.

Opera lirică *Patria română* de George Coșbuc este, fără îndoială, o odă. Autorul ei preamărește calitățile poporului român din care s-a simțit mereu parte integrantă, așa cum o mărturisește în poezia *Poetul* :

„Sunt suflet în sufletul neamului meu
Și-i cânt bucuria și-amarul”.

Specii epice culte în versuri

Caracteristici :

- „vocea” epică : *naratorul* – procedeu retoric utilizat de autor, distinct de el, creator de personaje ca să se exprime pe sine însuși prin intermediul lor, alteori, ca să se dezică de sine însuși ;
- „vocea” poate fi ușor identificată răspunzând la întrebarea : „Cine narează ? ” ;
- *perspectiva* este punctul de vedere din care sunt prezentate întâmplările. Se identifică răspunzând la întrebarea : „Cine vede ? ”.

Balada cultă

Pașa Hassan de George Coșbuc – baladă cultă

Pasul I : vezi caseta 4 – *Reperle de care ținem seama în alcătuirea compunerii de argumentare a genului literar.*

Pasul al II-lea : se reactualizează schema :

	CREAȚIE EPICĂ POEM NARATIV cu elemente descriptiv-lirice	
SUBIECT NEOBIȘNUIT de inspirație fantastică și legendară, istorică, familială	BALADA CULTĂ	ÎN VERSURI
	SCRISĂ DE UN AUTOR CUNOSCUT	